КАТАРИНА АНЂЕЛКОВИЋ
PANdemia PANscape

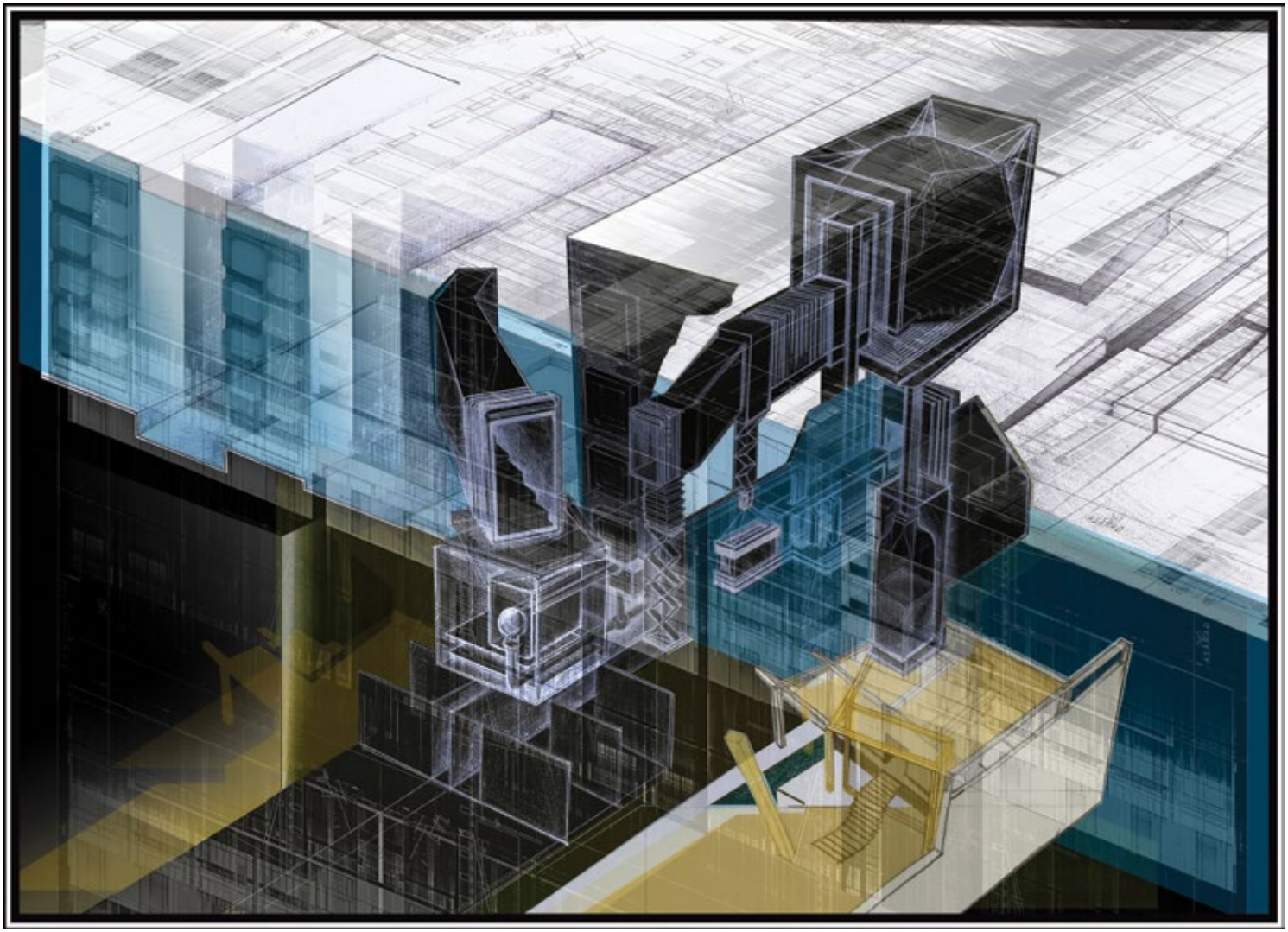

Сцена машинског дејства, 2022, дигитална графика на платну, 56x76 cm

The Machine Operation Scene, 2022, digital print on canvas, 56x76 cm

КАТАРИНА АНЂЕЛКОВИЋ
KATARINA ANĐELKOVIĆ

PANdemia PANscape

Продајна галерија „Београд”

Јун 2022.

Београд

Катарина Анђелковић, др, маст.инж.арх.

PANdemia PANscape

Инструментализација цртежа као уређаја за медијацију између уметничке и интелектуалне праксе

Овај избор цртежа покушава да креира визуелни језик КОВИД-19 инструментализацијом цртежа између уметничке праксе (стварања слика) и интелектуалне праксе (читање Манифеста надреалиста и конструисање наратива). Посебно ме интересује потенцијал дигиталних и комбинованих медија цртања да понуде нова гледишта о томе како представљамо растућу нестабилност животних услова током турбулентних пандемијских трансформација. Почетна хипотеза је да је репрезентација, као први ниво интерпретације, критичко средство за преношење просторног искуства, схваћено као посматрана трансформација. Традиционални начини представљања архитектонског простора делују у оквиру конвенционалних средстава за означавање (преклопљени цртежи, изгледи, итд.). Овакви цртежи стога немају средства да открију нове мисаоне моделе који могу обогатити традиционалну архитектонску репрезентацију и променити статично разумевање архитектонског простора како би одговорили на текуће турбулентне пандемијске трансформације.

Прелазећи са надреализма као стилског конструкта на надреализам као теоријски конструкт, чешки историчар и теоретичар архитектуре Далибор Весели (1934-2015) (1) пружио је увид у променљиву природу репрезентације. У његовим разрадама историјског појма репрезентације, Весели закључује да је проблем генерално структуриран на основу онтолошке разлике својствене самој репрезентацији. Примери се крећу од првих критика надреализма у архитектури који укључују надреалистичку привилегију активне позиције посматрача (Tschumi 1978: 111), до надреалистичког начина читања града кроз бурне машине Рем Колхаса (1978) или Роџер Кардиналов сан, аферу, палимпсест, поетски текст и психички лавиринт (Cardinal 1978: 143-9). Након објављивања специјалног броја *AD* из 1978. године, однос архитектуре и надреализма кренуо је у правцу укидања традиционалног начина мишљења и језичке игре. Језик се посматра као произвољан и нестабилан систем знакова који је отворен за манипулацију и испитивање, где се игра језика и слика посматра као алхемијски процес. Архитектура је видела инвентивне изразе и различите дводимензионалне и тродимензионалне праксе у стварању ових слика.

Увођење тактика надреалистичке праксе сам видела као средство за испитивање везе између дигиталног цртежа (у склопу савремене цртачке праксе) и текућих трансформативних просторно-временских услова света. Сходно томе, мој *PANdemia PANscape* сет слика инспирисан је надреалистичким истраживањем репрезентационе слике, у смислу одвајања начина представљања од онога што је представљено. Тачније, цртеж користи Батајово уништавање граница архитектонског простора да би поново био схваћен као место сусрета концепта и искуства.

Када је надреалистичко истраживање део интелектуалне праксе, сматра се да нам оно може отворити очи за потенцијал архитектуре као теоријске и поетски креативне силе која унапређује човечанство. Технике надреализма Андре Бретона (1924) омогућиле су ми да трагам за мистериозним, невидљивим, вишедимензионалним идејама у процесу цртања. Израда слика постала је релативна у односу на средства комуницирања просторног искуства јер цртежи дају предност гледишту активног посматрача. На овај начин, цртежи су открили перформативну природу елемената слике док су развијали нове начине представљања архитектонске хибри-

дности са питањима и тактикама надреалистичке праксе. Моји походи на надреалистичке начине рада резултирали су дестилацијом архитектуре до апстрактних 'перформанса' експлозија боја, нестабилних структура, промена размера и аномалија контекста, у покушају да оставим простор за емоционално, загонетно, магично и фантастично. Ово је први корак ка представљању архитектуре у неконвенционалним терминима како би се одговорило на контекст нестабилности пандемије и њеног потенцијалног психолошког читања: архитектура постаје лавиринтска структура, систем знакова, прагова и складиште страхова, нада и жеља.

У склопу моје уметничке праксе, традиционална техника цртања пин бар-а користи се тако што се листови за цртање постављају један на други коришћењем пинбар-а (метална трака са подигнутим дугмадима за постављање рупа на врху листова). Ова традиционална архитектонска техника предвиђа стално преклапање, омогућавајући архитектима да направе различите цртеже за различите архитектонске компоненте, а затим их преклапају један на други. На пример, слојевима зидова/врата или зидова/плафона, архитекта би могао да одштампа или основу просторије или рефлектовани план плафона. Управо ова организациона теорија, која стоји иза CAD цртежа, се користи за раздвајање елемената цртежа како би се скратило време израде. Одабрала сам типичне архитектонске елементе (плоче, зидове, степенице, машине, људе) да манипулишем процесом цртања. Док се традиционалне архитектонске технике користе за упоређивање цртежа који представљају визију прошлости са текућим стањем света, циљ моје праксе цртања је стварање нове технике која би визуелним средствима представила нестабилност просторно-временских живљених услова. Са рачунаром и одговарајућим софтвером могуће је мењати размеру, сабирати или одузимати компоненте, и приказати резултате у реалном времену. Артикулишући моју праксу прављења слика у односу на средства за преношење просторног искуства КОВИД-19, постигла сам слике из којих се могу читати слојеви времена.
У позадини цртежа, зацртала сам 'машинску операцију' у свим њеним манифестацијама и развила графички језик кодирања опонашајући функције *copy paste* ревитализоване пин бар технике цртања. Као коначни резултат, слојевите слике ручних и дигиталних цртежа читају се као слојеви трансформације кроз време.

Пратећи програм

Будући да су сви радови настали у процесу истраживања у склопу програма докторских и постдокторских студија, аутор ће одржати и мултимедијално предавање у пратећем програму изложбе, под називом „Инструментализација цртежа као уређаја посредовања између уметничке и интелектуалне праксе”.

Белешке

(1) Весели је започео формативну дискусију о односу између архитектуре и надреализма у специјалном издању 1978 Британског магазина *AD* под називом *Architecture and Surrealism.*

Библиографија

Breton, A. (1924), *Manifeste du surréalisme*, Paris: Éditions du Sagittaire, 1924.
Cardinal, R. (1978), ‘The Soluble City: The Surrealist Perception of Paris,’ AD *Surrealism and Architecture,* 48 (2-3), pp. 143-9.
Koolhaas, R. (1978), ‘Biuer!’Ai bring ou surrealism aulredi meni pipoul in niu York jove bin infected bai zi laifquiving and marvellous sors of surrealism,’ AD *Surrealism and Architecture*, 48 (2-3).
Tschumi, B. (1978), ‘Architecture and Its Double,’ AD *Surrealism and Architecture*, 48 (2-3): p. 111.

КАТАРИНА АНЂЕЛКОВИЋ

Биографија

Катарина Анђелковић, доктор наука у архитектури, мастер инжењер архитектуре, је теоретичар, архитекта у пракси, истраживач и сликар. Она је висококвалификовани цртач, писац и истраживач. Анђелковић се истовремено бави архитектонском праксом, едукацијом студената и истраживачким радом. Њена истраживања, писање и едукација фокусирају се на то како се идеје могу превести у различите медије, укрштајући архитектуру, визуелне уметности и филм. У пролећном семестру 2021. године, Катарина је ангажована као главни инструктор курса ручног цртања: The Face[S] of Architecture at SMT New York, New York City. Гостујући је професор, Chair of Creative Architecture, на University of Oklahoma U.S.A., Institute of Form Theory and History in Oslo, Institute of Urbanism and Landscape in Oslo, Универзитета у Београду, и гостујући предавач и ментор на мастер студијама TU Delft – Faculty of architecture and the built environment, докторским студијама AHO – Oslo School of architecture and design, FAUP Porto, DIA Anhalt Dessau, SMT New York, и основним студијама ITU – Istanbul Technical University. Анђелковић је излагала њене радове на 6 самосталних и више од 60 групних архитектонских, ликовних и фотографских изложби, укључујући групне изложбе у галерији Pall Mall Gallery у Лондону, Royal Hibernian Academy у Даблину, MAAT Museum у Лисабону, International Biennial of Illustration "Golden Pen" у Београду, TU Delft у Делфту, Холандији, у Музеју Примењених Уметности у Београду, Народном Музеју у Београду, САНУ – Српској Академији Науке и Уметности у Београду, Галерији Сингидунум, Галерији Степениште Центра за ликовно образовање Шуматовачка, Галерији Централног Војног Клуба, Галерији Сулуј, Павиљону Цвијета Зузорић УЛУС-а, Малој галерији УЛУПУДС-а, итд. Катарина предаје на међународним конференцијама о филму, фотографији и архитектури, урбаном простору и визуелној репрезентацији, истражујући архитектуру са технологијама слике: од филма до VR и AR, модерну естетику архитектуре, филм-филозофију, истраживање цртежа, едукативно-истраживачке оквире, уметничко истраживање, и у области визуелне културе у више од 35 земаља Европе, Велике Британије, Северне Америке и Канаде. Катарина је објавила њена истраживања у врхунским интернационалним часописима (Web of Science) и освојила је бројне награде на архитектонским и урбанистичким конкурсима. У пуном ауторству је израдила Идејни архитектонски пројекат, у склопу Националног пројекта који подржава Влада Републике Србије. Добитница је Награде Привредне коморе Београда за најбољи мастер рад одбрањен на универзитетима у Србији у свим дисциплинама. Катарина је објавила две монографије; предстојеће поглавље у књизи и неколико чланака у часописима са Intellect UK. Током докторских студија, Анђелковић је истраживачки боравила на европским универзитетима у Копенхагену, Љубљани, Порту, Данди и Брајтону у Великој Британији, Даблину, Мадриду, итд. Катарина је реципијент EDRA'S 2022 AMBASSADOR FUND AWARDS.

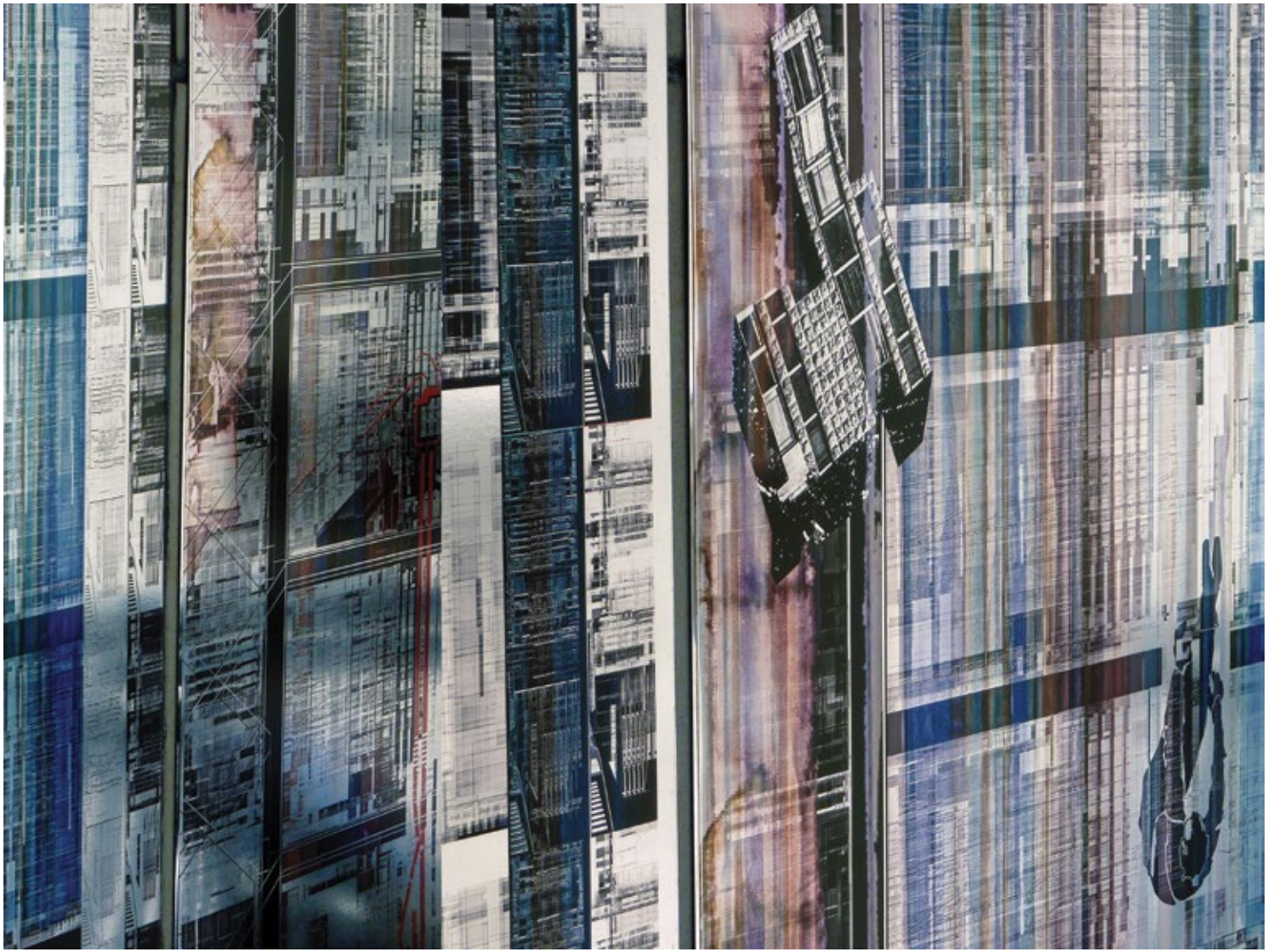

Сцена сна. Лавиринтска секвенца, 2021, дигитална графика на платну, 45x60 cm

The Dream Scene. Labyrinthine Sequence, 2021, digital print on canvas, 45x60 cm

Сцена грађевинских механизама, 2021, дигитална графика на платну, 27x76 cm

he Building Mechanisms Scene, 2021, digital print on canvas, 27x76 cm

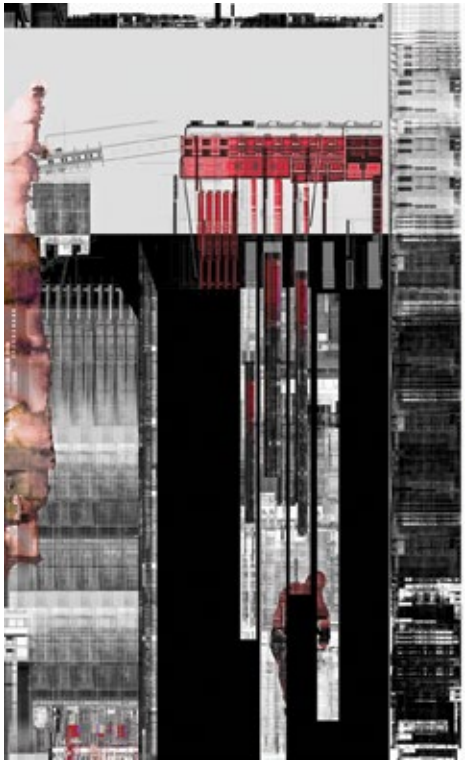

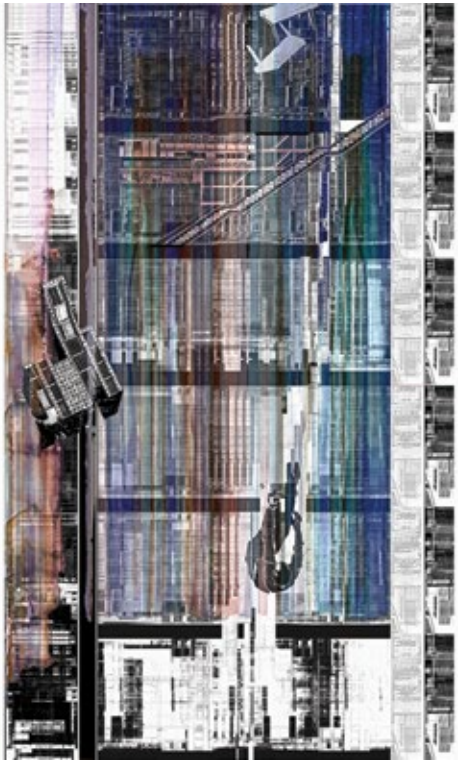

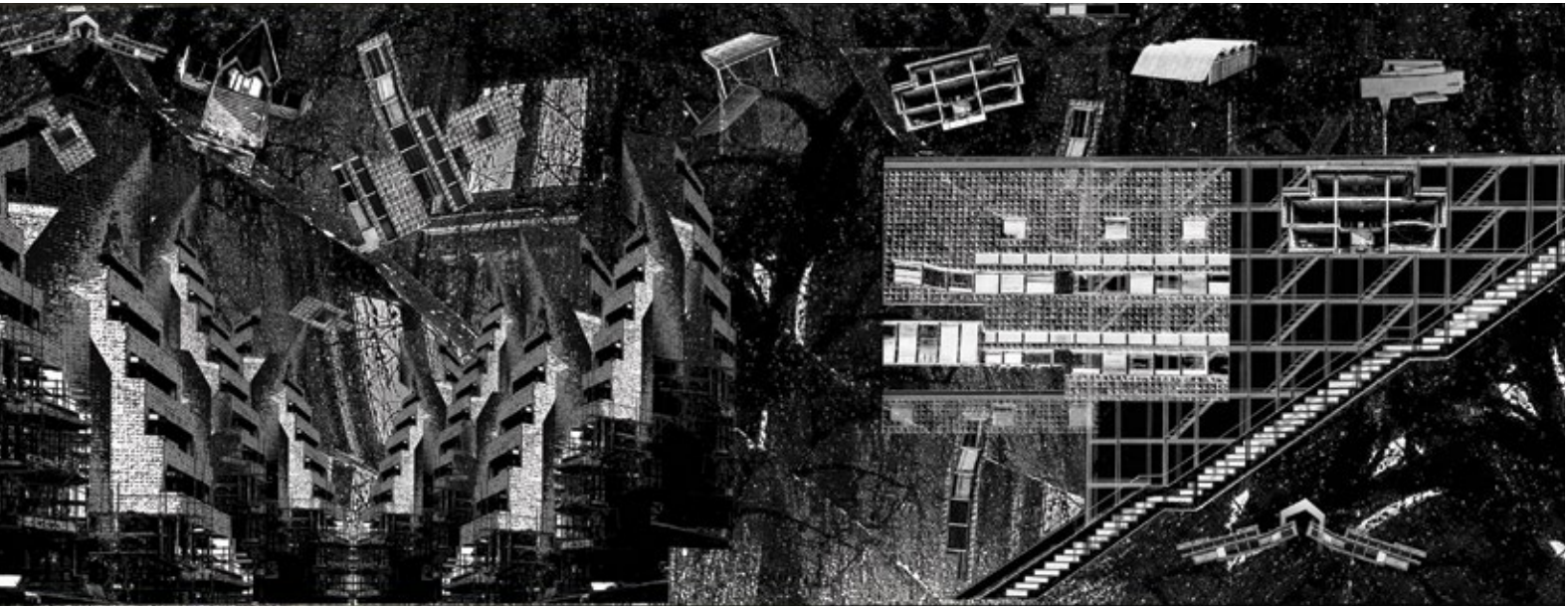

Сцена страха, 2021, дигитална графика на огледалу, 90x200 cm

The Fear Scene, 2021, digital print on mirror, 90x200 cm

Сцена сна. Секвенца жеље,
2022, дигитална графика на платну, 96x65 cm

The Dream Scene. Desire Sequence,
2022, digital print on canvas, 96x65 cm

KATARINA ANĐELKOVIĆ

Biography

Katarina Andjelkovic, with a Ph.D., M.Arch.Eng., is a theorist, practicing architect, researcher and painter. She is a high-skilled draftsman, writer and researcher. Andjelkovic is simultaneously engaged in architectural practice, teaching, and research. Katarina's research, writing and teaching, focus on how ideas can be translated across different media, crossing architecture, visual arts and film. In Spring semester 2021, Katarina is the main instructor of the HAND-DRAWING COURSE: THE FACE[S] OF ARCHITECTURE at SMT New York in New York City. She served as a Visiting Professor, Chair of Creative Architecture, at the University of Oklahoma U.S.A., Institute of Form Theory and History in Oslo, Institute of Urbanism and Landscape in Oslo, University of Belgrade, and guest-lecturing and mentoring at Master Studies of TU Delft - Faculty of architecture and the built environment, Doctoral studies of AHO - Oslo School of architecture and design, FAUP Porto, DIA Anhalt Dessau, SMT New York, and Bachelor studies of ITU - Istanbul Technical University. Andjelkovic exhibited her artwork at 6 Solo Exhibitions and at many international architectural, fine arts and photography exhibitions, including group exhibitions at Pall Mall Gallery in London, Royal Hibernian Academy in Dublin, MAAT Museum in Lisbon, International Biennial of Illustration "Golden Pen" in Belgrade, TU Delft in the Netherlands, the Museum of Applied Arts in Belgrade, the National Museum in Belgrade, Serbian Academy of the Arts and Sciences [SANU] in Belgrade, Gallery Singidunum in Belgrade, Stepenište in Art Education Center "Šumatovačka", Gallery of the Central Military Club, Suluj Gallery, Pavillon Cvijeta Zuzoric of the Association of Fine Artists of Serbia, Mala Gallery of the Association of Fine Artists of Applied Arts and Designers of Serbia, etc. Katarina lectures internationally at conferences in film, photography and architecture, urban space and visual representation, exploring architecture with image technologies: from film to VR and AR, modern aesthetics of architecture, film-philosophy, drawing research, teaching-research frameworks, artistic research, and visual culture in more than 35 countries in Europe, United Kingdom, North America and Canada. Katarina has published her research widely in international journals (Web of Science) and won numerous awards for her architecture design and urban design competitions. She is a full author of the Preliminary Architectural Design, a national project supported by the government of Serbia. She won the Belgrade Chamber of Commerce Award for Best Master Thesis defended at Universities in Serbia in all disciplines. Katarina has published two monographs; an upcoming book chapter and several journal articles with Intellect UK. During her Ph.D., Andjelkovic's research stays were all at European universities in Copenhagen, Ljubljana, Porto, Dundee U.K., Brighton U.K., Dublin, Madrid, etc. Katarina is a recipient of EDRA'S 2022 AMBASSADOR FUND AWARDS.

Katarina Andjelkovic, Ph.D., M.Arch.Eng.

PANdemia PANscape

The Instrumentalization of Drawing as a Mediating Device Between Artistic and Intellectual Practice

This selection of drawings attempts to create the visual language of COVID-19 by instrumentalizing drawings between artistic practice (image-making), and intellectual practice (reading the Surrealists' *Manifestos* and constructing narratives). I am particularly interested in the potential of digital and mixed-media drawing practices to offer new viewpoints of how we represent the rising instability of living conditions during turbulent pandemic transformations. The initial hypothesis is that representation, as the first level of interpretation, is a critical means of communicating the spatial experience, understood as an observed transformation. Traditional ways of presenting architectural space operate within conventional means of notation (overlayed plans, elevations, etc.). Such drawings do not therefore have the means to uncover new thought-models that can enrich traditional architectural representation and change the static understanding of architectural space to respond to ongoing turbulent pandemic transformations.

Making the transition from Surrealism as a stylistic construct to Surrealism as a theoretical construct, Czech historian and architectural theorist Dalibor Vesely (1934-2015) (1) provided insights into the changing nature of representation. In his elaborations of the historical notion of representation, Vesely concludes that the problem is generally structured on the basis of the ontological difference inherent in the representation itself. Examples range from the first critiques of Surrealism in architecture that engage the surrealist privilege of the active position of the observer (Tschumi 1978: 111), to the surrealist way of reading the city through the turbulent machines of Rem Koolhaas (1978), or Roger Cardinal's dream, affair, palimpsest, poetic text, and psychic maze (Cardinal 1978: 143-9). After the publication of the 1978 special issue of *AD*, the relationship between architecture and Surrealism moved in the direction of abolishing the traditional way of thinking and linguistic play. Language is seen as an arbitrary and unstable system of signs that is open to manipulation and examination, where the play of language and images is seen as an alchemical process. Architecture has seen inventive expressions and different 2-dimensional and 3-dimensional practices in creating these images.

I saw the introduction of these tactics of Surrealist practice as a means of examining the connection between digital drawing (as part of contemporary drawing practices) and the ongoing transformative spatio-temporal conditions of the world. Accordingly, my *PANdemia PANscape* drawing set is inspired by Surrealist research of representational image, in terms of separating the ways of representation from what is represented. More precisely, the drawing employs Bataille's destruction of the limits of architectural space to be reconceived as the meeting place of concept and experience.

As part of the intellectual practice, Surrealist research is seen to open our eyes to the potential of architecture as a theoretical and poetically creative, humanity-enhancing force. Techniques of André Breton's Surrealism (1924) enabled me to search for mysterious, invisible, multidimensional ideas in the drawing process. The drafting of images has become relative to means of communicating spatial experience in that the drawings are privileging the active onlooker's point of view. In this way, the drawings revealed the performative nature of the image elements while developing new ways of

representing architectonic hybridity with the issues and tactics of Surrealist practice. My forays into Surrealist ways of working resulted in distilling architecture to an abstract 'performance' of colour explosions, unstable structures, scale changes and context anomalies, in an attempt to leave room for the emotional, the enigmatic, the magical and the fantastic. This is a first step towards presenting architecture in non-conventional terms to respond to the context of pandemic instabilities and its potential psychological reading: architecture becomes labyrinthine structure, a system of signs, thresholds, and a repository of fears, hopes and desires.

As part of my artistic practice, the traditional pin bar drafting technique is used by superimposing drawing sheets on top of each other by using the pinbar (a metal strip with raised buttons to fit holes at the top of the sheets). This traditional architectural technique envisages constant overlaying, thus allowing architects to produce different drawings for different architectural components, and then overlay them on one another. For example, by layering walls/doors or walls/ceiling, the architect could print either a floor plan or a reflected ceiling plan. This is exactly the organizational theory behind CAD drawings, used to separate the elements of a drawing to shorten its production time. I chose typical architectural elements (slabs, walls, stairs, machines, humans) to manipulate the drawing process. While traditional architectural techniques are used to compare the drawings that present a vision of the past with the current condition of the world, the aim of my drawing practice is to create a new technique that would represent the instability of spatio-temporal living conditions by visual means. With a computer, and the appropriate software, it is possible to vary the scale, add or subtract components, and show the results in real-time mode. By articulating my image-making practice relative to the means of communicating COVID-19 spatial experience, I achieved images from which layers of time can be read. In the drawings' background, I charted the 'machinic operation' in all its manifestations, and developed a graphic language of coding by mimicking the copy paste functions of the revitalized pin bar drafting technique.
As the final result, the layered images of hand and digital drawings read as layers of transformation through time.

The accompanying program

Since all the works were created during the research process within the program of doctoral and postdoctoral studies, the author will give a multimedia lecture, entitled "The Instrumentalization of Drawing as a Mediating Device Between Artistic and Intellectual Practice."

Notes

(1) Vesely began a formative discussion of the connection between architecture and Surrealism with the 1978 special issue of the British magazine AD entitled Architecture and Surrealism.

References

Breton, A. (1924), Manifeste du surréalisme, Paris: Éditions du Sagittaire, 1924.
Cardinal, R. (1978), 'The Soluble City: The Surrealist Perception of Paris,' AD Surrealism and Architecture, 48 (2-3), pp. 143-9.
Koolhaas, R. (1978), 'Biuer!'Ai bring ou surrealism aulredi meni pipoul in niu York jove bin infected bai zi laifquiving and marvellous sors of surrealism,' AD Surrealism and Architecture, 48 (2-3).
Tschumi, B. (1978), 'Architecture and Its Double,' AD Surrealism and Architecture, 48 (2-3): p. 111.

ИЗЛОЖБА РЕАЛИЗОВАНА СРЕДСТВИМА
СЕКРЕТАРИЈАТА ЗА КУЛТУРУ
ГРАДА БЕОГРАДА

EXHIBITION SUPPORTED BY
SECRETARIAT FOR CULTURE OF
THE CITY OF BELGRADE

ИЗДАВАЧ
ПРОДАЈНА ГАЛЕРИЈА «БЕОГРАД»
Косанчићев венац 19, Београд, Србија
Тел/факс 011 30 33 923
Тел 011 32 87 325
office@galerijabeograd.org
www.galerijabeograd.org

PUBLISHER
GALLERY «BEOGRAD»
Kosančićev venac 19, Belgrade, Serbia
+ 381 11 30 33 923
+ 381 11 32 87 325
office@galerijabeograd.org
www.galerijabeograd.org

Главни и одговорни уредник
Михаило М. Петковић, директор институције

Editor-in-chief
Mihailo M. Petković, director

Кустоси
Јелена Кривокапић
Сања Тодосијевић

Curators
Jelena Krivokapić
Sanja Todosijević

Ликовни уредник
Драгица Вуковић

Art Editor
Dragica Vuković

Уметнички савет
Бранко Раковић
Александар Лека Младеновић
Горан Десанчић

Art Council
Branko Raković
Aleksandar Leka Mladenović
Goran Desančić

Текст у каталогу
Катарина Анђелковић

Text in catalogue
Katarina Anđelković

Превод
Катарина Анђелковић

Translation
Katarina Anđelković

Дизајн
Жолт Ковач

Design
Žolt Kovač

Штампа
Грид студио доо, Београд

Printed by
Grid studio, Belgrade

Тираж
150

Print run
150

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

73/76.071.1:929 Анђелковић К.(083.824)
76(497.11)"20"(083.824)

АНЂЕЛКОВИЋ, Катарина, 1983-

Катарина Анђелковић = Katarina Anđelković : PANdemija PANscape : Продајна галерија "Београд", јун 2022. / [текст у каталогу Катараина Анђелковић = text in catalogue Katarina Anđelković ; превод Катарина Анђелковић = translation Katarina Anđelković]. - Београд : Продајна галерија "Београд" = Belgrade : Gallery "Beograd", 2022 (Београд : Грид студио). - [12] стр. : илустр. ; 22 x 22 cm

Тираж 150. - Упоредо срп. текст и енгл. превод. - Катарина Анђелковић: стр. [4].

ISBN 978-86-6141-181-6

а) Анђелковић, Катарина (1983-) — Графике — Изложбени каталози

COBISS.SR-ID 67232265

Насловна страна / Front cover

Сцена сна. Секвенца машинског дејства, 2022, дигитална графика на платну, 96x65 cm, детаљ

The Dream Scene. Machine Operation Sequence, 2022, Digital graphics on canvas, 96x65 cm, detail

Последња страна / Back cover

Лавиринтска сцена, 2022, дигитална графика на платну, 52x52 cm, детаљ

The Labyrinthine Scene, 2022, digital print on canvas, 52x52 cm, detail

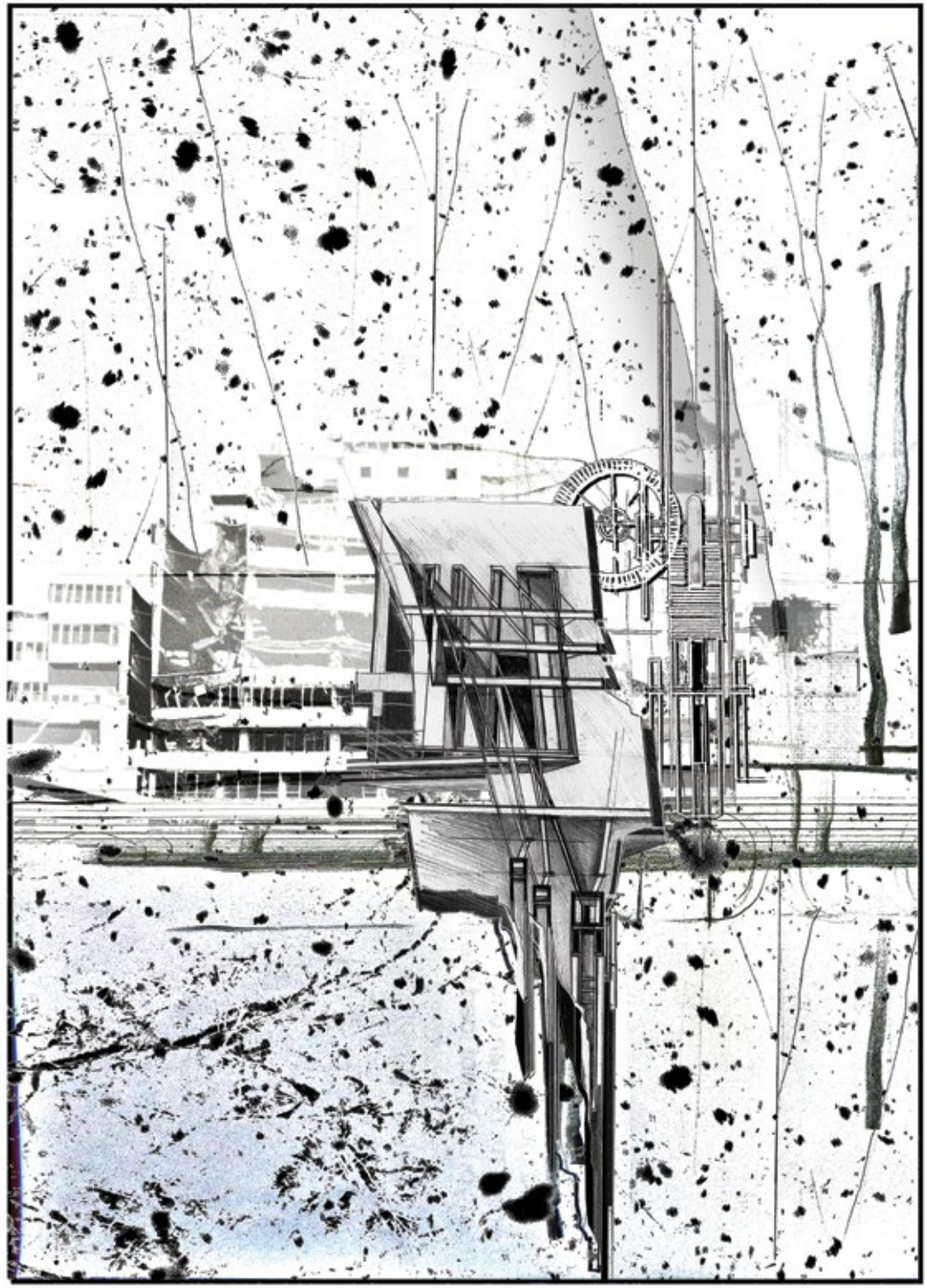

Сцена сна. Сек
венца реконструкције, 2021,
дигитална графика на платну, 76x56 cm

The Dream Scene.
Reconstruction Sequence,
2021, digital print on canvas, 76x56 cm

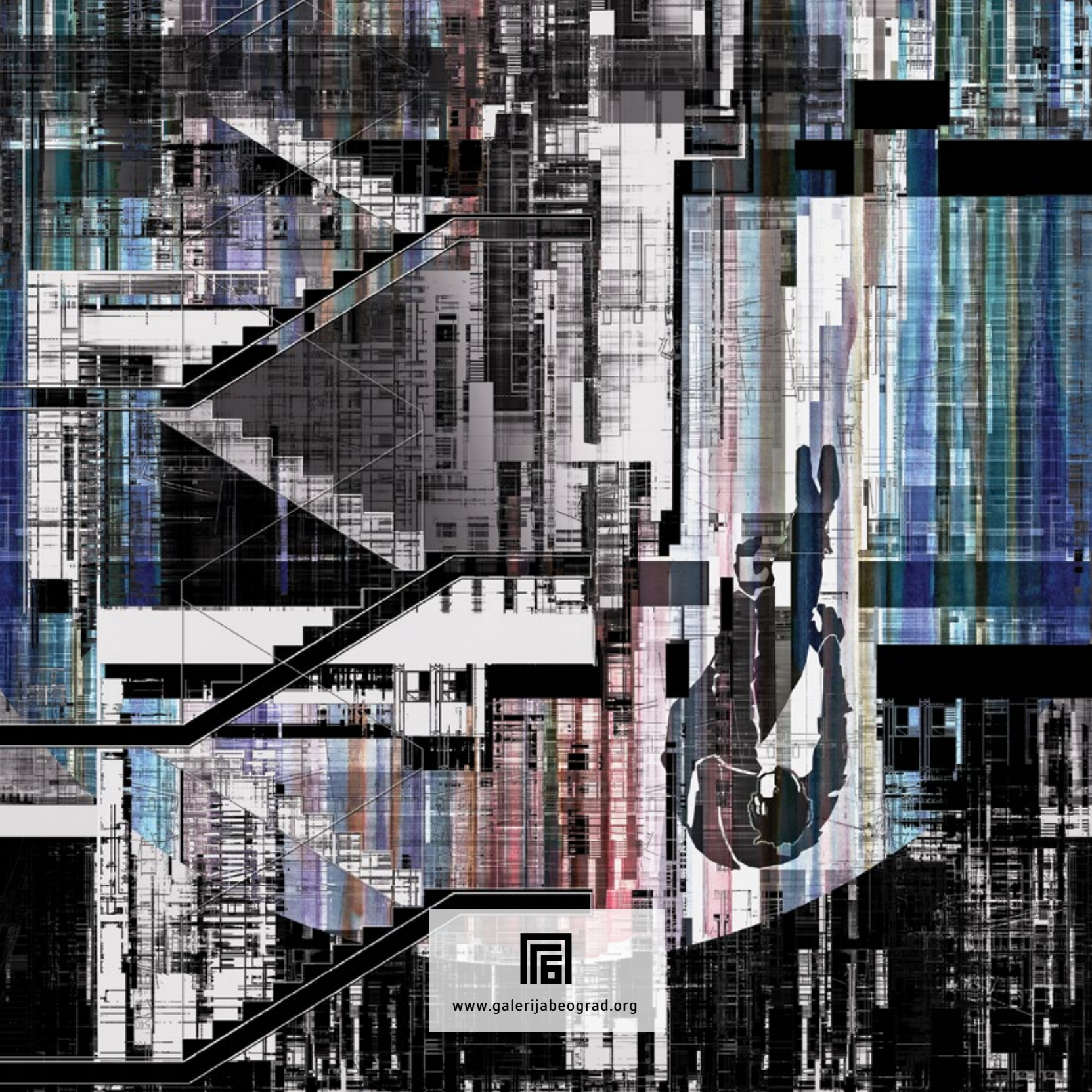
www.galerijabeograd.org